

**MADONA,
EVITA IN PRVI
APRIL
str. 2**

**DRAGA MOJA
HAGA
str. 4**

Porabje

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 18. aprila 1996 • Leto VI, št. 8

**SPOŠTOVANE POSLUŠALKE, CENJENI POSLUŠALCI!
OGLAŠAMO SE NA VALOVNI DOLŽINI 106,6**

Kdaj se bo zgodilo, da bo napovedovalka ali napovedovalec izrekel stavek v naslovu, sicer natančno ne vem, po nedavnem pogovoru v Monoštru pa sem prepričan, da se bo to zagotovo zgodilo. S pogovorom o frekvencah za slovenski radijski program se je začelo udeležanje zapisanega v uvodniku Porabje (27. julij 1995) ZA NAŠ PORABSKI, SLOVENSKI RADIO!

Zelo zelo dosti dela čaka vse, ki se bodo (bomo) ukvarjali s projektom "porabski, slovenski radio", kajti nalog je in bo dobesedno ogromno. S frekvenco 106,6 MHz, ki ni več vprašljiva, je narejen prvi zelo pomemben korak h končnemu cilju, ki ga (optimisti) vidijo (vidimo) proti koncu letošnjega ali najpozneje v prvi polovici prihodnjega leta, cilju pa se pravi: vsak dan slovenske radijske oddaje iz Monoštra.

Konec lanskega leta sta se prometna ministra Madžarske in Slovenije dr. Károly Lotz in Igor Umek dogovorila za ustanovitev delovne skupine, ki je pripravljala dokumentacijo za pridobitev UKV frekvence. Delovna skupina, ki jo vodi slovenski veleposlanik v Budimpešti Ferenc Hajós, se je sestala v Monoštru in ugotovila, da so priprave za pridobitev frekvence v zaključni fazi. Na pogovoru so sodelovali še Imre

Bölskei in Stanko Perpar iz prometnih ministrstev Madžarske in Slovenije, Janez Pustišek iz oddajnikov za zvezo RTV Slovenija, Geza Bačić, svetovalec slovenske vlade in Jože Himöck, ki je lani 4. aprila prvič javno govoril o slovenskih narodnostnih radijskih oddajah iz Monoštra. Tedaj je bilo v Ljubljani prvo zasedanje slovensko-madžarske mešane komisije za manjšine, na kateri so ocenjevali uresničevanje Sporazuma o zagotavljanju posebnih pravic slovenske narodne manjšine na Madžarskem in madžarske narodne skupnosti v Sloveniji.

Druga seja mešane komisije bo ta mesec, zelo verjetno pa maja v Budimpešti. Tudi tam bodo razpravljali o slovenskem

radiu, še prej pa na Svetu madžarske radiotelevizije, ki je bil izvoljen po nedavnem sprejemu takimenovanega medijskega zakona. Državni sekretar Imre Bölskei je na pogovoru v Monoštru dejal, da ni "nobenih zadržkov za ustanovitev radijske postaje. Tu se Slovenci lahko sklicujejo tudi na recipročnost."

Glede na lokacijo oddajnika radijske postaje, so morale dati pristanek tudi sosednje države. Dodatna pojasnila je prosila Avstrija, zlasti zavoljo frekvence 104,6 MHz, pri kateri so zahtevali nekatere omejitve, medtem ko za frekvenco 106,6 MHz ne bodo imeli zadržkov, je povedal Janez Pustišek iz RTV Slovenija.

Po prvem koraku jih bo potrebno narediti zdaj kar nekaj, kajti kot rečeno, vrsta konkretnih nalog čaka vse, ki bodo sodelovali pri projektu. Zveza Slovencev vsega ne bo zmogla in po dosedanjih pogovorih sodeč, bo imela pomoč tako doma na Madžarskem kakor iz Slovenije. Za učinkovito delo bi kazalo čimprej zbrati skupino sodelavcev, ki naj si razdelijo naloge in jih začnejo uresničevati v konkretnih sredinah.

Če denar ne bo osnovni problem, pa bo najtežje z zagotovitvijo ljudi, ki se bodo strokovno usposobili za pripravljanje slovenskega programa.

Naklonjenost slovenskim radijskim oddajam je pokazal tudi direktor radijskih programov RTV

Slovenija gospod Andrej Rot, ko je obiskal Zvezo Slovencev v Monoštru. Zdaj se začne obdobje, ko bo morala RTV Slovenija svojo načelno pripravljenost konkretizirati v pomoči, brez katere si je težko zamisliti ustanovitev radijske postaje. Zlasti zaradi bogatih izkušenj in ljudi vseh področij in profilov, od tehnike do voditeljev oddaj.

Čas običajno ob nastajanju pomembnih projektov kar polzi mimo, zato bo potrebno hkrati s finančnimi, tehničnimi in kadrovskimi zadevami pripravljati in oblikovati tudi programsko shemo radijskih oddaj. Koliko programa bo na začetku in koliko pozneje, seveda še ni znano, zagotovo pa mora biti program vsak dan in pripravljen tako, da bo pritegnil poslušalce, Slovence v Porabju in malo čez mejo v Prekmurju in tudi Madžare. Nekaj osnovnih napotkov za tak program je sicer znanih in uveljavljenih, toda prilagoditi jih bo potrebno razmeram med Slovenci na Madžarskem.

Ob pripravljenosti in zavzetosti vseh, ki si prizadevajo za ohranitev slovenstva v najširšem in plemenitem pomenu te besede, bo mogoče v naslovu zapisani stavek slišati mnogo prej, kot se zdi zdaj, ko se delo začneja zares.

ERNEST RUŽIČ

Videlo pol Madžarske, priče pa ni

BRAVO PRAVO!

Madžarski neonacisti so pod vodstvom Alberta Szabója v zadnjih nekaj letih pozročili že kar precej - milo rečeno - nelagodnosti. Tako oblastem, kot prebivalstvu. Kot kaže, slednji so veliko bolj zaskrbljeni kot oni na oblasti. Mogoče tudi ta primer nazorno kaže, da novodobni politiki (zakonodajalci) mislijo le kratkoročno?

Ko je sodišče pred kakšnim letom ali dvema prepovedalo nacistično naravnano stranko, so zgoraj imenovani gospod in njegovi somišljeniki enostavno ustanovili neko drugo politično tvorbo, ki dela vse tisto, kar prejšnja, le pod drugim imenom.

Četrtega marca je Sodišče v Budimpešti razglasilo oprostilno sodbo v neki konkretni zadevi. (Kaj vse počnejo, pa tako ali tako vemo, saj so neonacisti skorajda pov-

sod enaki.)

Ob madžarskem narodnem prazniku (15. marec) pa so se ponovno "izkazali" v glavnem mestu Madžarske. Zaradi njihovega nasilnega obnašanja so se normalni ljudje kar zgražali. Na mestu samem jih je videlo več tisoč ljudi. Nacionalna televizija - kakšna reklama! - je v glavnem dnevniku zvečer na dolgo in široko poročala o njihovem razsajanju.

Čez kakšen dan ali dva je madžarska policija prišla na dan s fantastično "demokratsko" idejo, da bo uničila videoposnetke, ki so jih iz preventivnih razlogov posneli na "komemoracijah". (Stranke so nacionalni praznik uporabile za to, da so blatile druga drugo in se v glavnem poživžgale na marčno revolucijo.) Rečeno je bilo, da do kaznivega de-

janja ni prišlo. Pa tudi sicer, v demokraciji moramo biti pozorni tudi na to, da ne kršimo osebnostnih pravic državljanov. Niti pravic nacistično usmerjenih državljanov.

Kljub izgredom in širjenju hitlerjanske ideologije je notranji minister (!) dal izjavo, da je prav, da sodišče ni sprožilo kazenskega postopka. Zelo moramo namreč paziti, da ne bi kršili svobode govora, združevanja in drugih pluralističnih in ustavnih načel. Sicer je res, je rekel, da se je večina Madžarov razburjala zaradi fašistoidnih dogodkov. Za pravno državo pa je problem, če ni prič. Prič pa ni. Pa tudi ni prišla na sodišče prav nobena oseba, ki bi rekla, da bi proti hujšakem rada vložila tožbo. Če pa takega državljana ni, sodišče ne more ukrepati.

Bravo pravo!

Saj nihče ne misli, da bi jih tako bilo treba zapreti. Tudi pravno nepodkovani ljudje vedo, da ima vsakdo pravico do tega, da izrazi svoje mnenje. Vedo, da določena mnenja žalijo interese drugih skupin. Če, recimo, ateisti izjavljajo, da avtonomne osebnosti ne rabijo božje pomoči, to, jasno, žali občutja vernikov. Ali če slednji trdijo, da tisti ljudje, ki niso verni, niso moralni, je ravno tako kršenje emocionalne integritete neverujočih itd.

Pa vendarle.

Najbrž bi vseeno bilo prav, če bi tudi pravo znalo ločevati med mnenji. Morda tudi v še tako razviti pravni državi ne bi smelo biti napak, če pravo - sodišče - deluje v skladu s tem, kar večina občanov čuti kot normalno. Tudi če vsi vemo, da je logika v

pravu nemalokrat nekaj popolnoma drugega kakor zdrava kmečka pamet.

Pa vendarle bi kazalo malo razmišljati tudi o tem. Ali je pravšnje tako ravnanje, ko vedno več državljanov obhajajo občutki, kot če bi te naše vzhodnoevropske pravne države najbolj ščitile - gavnarje. Zlasti tiste s politično potenco in one, ki imajo veliko pod palcem....

Lahko se seveda takšno razmišljanje zavrne s tem, da je sodstvo na Madžarskem neodvisno in da deluje izrecno le na osnovi pravnih dokazov.

Že, že, samo veste, če vsaj tistih zoprnih občutkov sto in stotisočev ne bi bilo...

Pa milijonov mrtvih v koncentracijskih taboriščih.

Francek Mukič

MADONA, EVITA IN PRVI APRIL

Prvega aprila je bilo tudi na Madžarskem povedanih nekaj šal, zaradi katerih se je smejala vsa država, nekaterim "njihovim izumiteljem" pa so celo zagrozili s sodiščem. Novinar enega od državnih dnevnikov je bralce seznanil s tem, da bo treba na avtocesti, katera pelje od Budimpešte do Kecskeméta plačevati cestnino. Na madžarskih avtocestah zaenkrat - razen najnovejšega odseka na avtocesti Budimpešta-Dunaj - nikjer ne pobirajo cestnin. Zaradi zavajanja potnikov je koncesijska družba novinarju zagrozila s sodnim postopkom.

Manj sitnosti in več smehe je povzročila druga "vse-državna šala". V županijskem časopisu v Pečuju so objavili, da iščejo gole statiste, kajti prvega aprila bo znana ameriška pevka in igralka Madonna snemala v tem podeželskem mestu prizor, v katerem bo tudi

sama gola. Kandidatom so obljubili kar visoke honorarje, 150 dolarjev na uro. Ob določenem uri se je na napovedanem kraju zbralo približno sto ljudi, katerim je čez čas zadeva postala sumljiva, sploh pa takrat, ko se je pojavila ekipa dnevnika. Kandidati so se sicer malo jezili, drugih posledic pa ni bilo.

Šalo so zapisali, ker je Madonna v tistih dneh res snemala na Madžarskem, in sicer film o Eviti. Producent filma Andy Vajna, ki je madžarskega rodu, je našel v Budimpešti primerno okolje, ki spominja na Buenos Aires v dvajsetih in tridesetih letih. Za madžarsko glavno mesto se je odločil po dolgem iskanju po Španiji, na Češkem, v Pragi itd. K tej odločitvi je prav gotovo prispevalo tudi to, da sta v filmskih krogih Budimpešta in Madžarska znani kot poceni sceni. Tako se je del Budimpešte

za nekaj dni spremenil v argentinsko glavno mesto Peronovih časov. Na pročelijih hiš so se pojavili španski napisi, električni drogovi so se spremenili v palme itd.

V tistih dneh se je vse vrtilo okrog Madone, čeprav je Budimpešta gostila še nekaj slavnih imen, kot je njen partner v filmu Antonio Banderas ali njegova življenjska partnerica Melanie Griffith. Na sprejemu, ki ga je za filmsko ekipo pripravil glavni župan madžarske prestolnice, je zasenčila tudi režiserja filma Alana Parkerja, svetovno znanega umetnika. Banderas in njegova partnerica sta se na sprejemu pojavila le takrat, ko je Madonna že odšla. Če lahko verjamemo čenčam, se omenjeni dami ne marata preveč.

Kaj si je Budimpešta obetala od snemanja filma s svetovno znanimi zvezdami? Predvsem to, da bo

svetovna (filmska) javnost osredotočena na Budimpešto, to pa bo tako rekoč skoraj zastoj reklama za madžarsko glavno mesto. In kaj je "dobilo" mesto še za nameček? Prebivalci so doživeli določene nevšečnosti zaradi varnostnih predpisov, zaprtih ulic, prepovedi parkiranja, zamaškov v prometu itd. Novinarji so se večkrat naveličali čakanja, da bi prišli vsaj do drobnih informacij, kajti zvezdniki, predvsem Madonna, so bili za medije skorajda nedosegljivi. Tudi drugače se ni preveč pisalo o snemanju Evite. Domnevajo, da producent ni želel, da bi se preveč razvedelo, da se je večji del izrecno argentinskega filma snemal na Madžarskem. Tako tudi zastoj reklame za Budimpešto ni bilo.

Madona je torej prišla, videla in odšla. (Njo pa so videli le redki in tudi oni le

od daleč). Odšel - kaj odšel, odvihral - pa je s kongresa socialistov tudi eden od ministrov Hornove vlade. Minister za privatizacijo je namreč, ko je videl, da ni dobil dovolj glasov za člana predsedstva, zagrozil, da bo izstopil tako iz stranke kot iz poslanskega kluba socialistov ter razburjen zapustil kongres, na katerem se - razen omenjene scene - ni zgodilo nič pretresljivega. Predsednik stranke je ponovno postal Gyula Horn, čeprav so v stranki določeni krogi, ki bi želeli predsedniški funkciji (predsednik stranke in predsednik vlade) ločiti.

Tudi omenjeni minister si je premislil in preklical besede. Mogoče pa je bil odstop mišljen le kot predčasna prvoaprilska šala, kajti vse to se je dogajalo na predvečer prvega aprila.

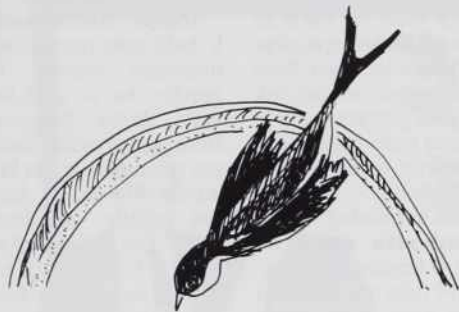
Marijana Sukič

Inda svejta **SPRTOLEJTJE BLÜZI IDE ...**

... vse se deži veseli. Veseli, ali nej, o deži so naši starci dosta gučali. V **ŠTEVANOVCI** so mi pripovedjali, ka - gda Sveti Peter okno postavi - gda je peterlaug (mavrica), te prej za tri dni dež baude. S peterlauga so šativali tō. Če je žuta farba šurša, te dosta pšenice bau, če je rdeča, te dosta vina. Če pa je siva farba šurša, te dosta vodē, graubi dež bau tisto leto. Na **VERICI** pravijo, ka gda se peterlaug vōdeje, te tō rad dež pride. Za tretji, štiti den. Če peterlaug gor na drejvo prej pride, ali na zemlau, tisto drejvo pose- ne, pa trava tō vōzgori.

Na **GORENJOM SINI- KI** dež čakajo, gda žerdjavo sunce gori dē, če se podnēk kokauši oberdjajo, če večer sunce v mlako, za oblak dē, če mejsec spice doj drži. Če druge dneve dež dē, te je prej petek lejpi, ka petek prej s cejli

kednom ne drži. Če pa je petek lejpi, te v nedelo gvūšno dež pride. Če pa na velki petek dē dež, te de sad červivi.

V **ŠTEVANOVCI** pa pravijo, ka dež bau, da čūjejo, ka v Stankovci zvonaui fejš dejejo. Na **GORENJOM SINIKI** slavski zvonaui oznanjajo dež, nemški pa mráz. Gda v **ŠTEVANOVCI** male rid- jave gobe kauli rama ra- stejo, ga je megla, gda se goščē parijo, te za par dni

dež bau. Vretina se skadi kumas v gaušči. Na **VERI- CI** tak pravijo, ka gda vōter vō z Müre piše, te more dež priti, če prva nej, za tri dni.

Gda je deževno, te lasnice nakli lejčejo. Gda dober cajt grata, te se une zdi- gnejo, te vrkar lejčejo. Če se kokauši graubo oberdja- jo, pa se na sunce tázmlátijo, se tak segrejavajo, te rad dež pride na Verici - so pripovedjali naši starci.

Marija Kozar

HVALA, ERNA BRUMEN!

S tejm naslovom sam najšla članek in Vestniki. Gda sam naslov prebrala, me je nikša neznana bojznost prevzela. Kak sam tadala štejla članek Vendela Gašparja, sam z žalostnim srcom zvedela, da Erne Brumen več nej med nami.

Porabci, steri smo go poznali, dobro znamo, da malo takši lūdi geste, ki tak znajo služiti, kak je ona služila. Prva je bila med tistimi, steri so nas, Slovence v Porabji povezali z matično domovino, iskali stike z nami. Prva je bila med tistimi, steri so sodelovali s seniško šaulov, gda je eške v Markovcaj včila. Tau sodelovanje je bilo prvo s Slovenijo. Nepozableno je bilau, da smo se večkrat srečali, nej uradno, liki bole držinsko, prijateljsko. Iz tega je zraslo vse širše sodelovanje med našimi šaulami in šaulami iz Slovenije. Med tistimi "delavci" je bila, ki so nam odpirali paut v Slovenijo. Ona je bila tista "službanica" in človek, ki je dobro znala, da nas je važno povezati s Prekmurjem, s tistimi lūdami, s tisto kulturo zatok, ka so nam oni najbole bližnji. Nigdar ne pozabimo njeno prijaznost, njeno prijateljstvo.

Znamo, da je človeški žitek nej vekivečen. Ne moremo pa se zmirati s tejm, da jo je usoda tak mlado odrtgala od tisti lūdi, steri smo jo meli radi, ešče računali na njeno "služenje", na njeno prijateljstvo.

Na veke nam ostane pred očami takšna nasmejana, kakšna je bila, gda smo se srečali na seniški šauli, v Beltincaj ali v Murski Soboti.

V imenu vseh tistih porabskih Slovincov, ki smo go poznali

Irena Barber

KONJE DRŽI SAMO, ČE MAŠ VOLAU

Tisti, šteri gazdūvajo, so na tem, kak bi si najprvin kakšen mašin ali traktor kúpili. Zato, ka brezi toga težko leko gazdūva. Do tejjamau se je Vlada nej dosta brigala s tejm, kak pavri zvejo. Tū pri nas, gde je

krave, nejma konje ali traktor. Malo je takši ramov, gde še majo krave ali konje s sterimi vozijo. Med tejsmi je Ōdōn Merkli.

Kak tau, ka vi, gda je telko traktorov v vesī, še itak konje

Konji so lejpi, če so bejli...

slaba zemla pa dosta divjačine, je spoj težko bilau gazdūvati pa živeti s toga. Lūstvo je taknjalo pavarsko delo pa šlau nutra v Varaš v fabrike delat. Plūg, brane pa drugo štjir so odali ali že nanikuj prišlo. Zdaj, če stoj znauva začne gazdūvati, ne vej kak, zato ka nejma štjir, nejma

držite?

"Mi smo furt meli doma konje, moj oča tū pa dja tū, cejlak do gnesden. Prvin nej bilau trno traktorov, vsakši s konjami vozo dumau vsefela, ka trbelo. Zdaj pa mi že zato nej vredno traktor kúpiti, ka že malo grōjnta delamo. Dva plūga sam taknjau, samo

edan plūg delamo. Pa spoj rad mam konje, zato se je emo do tejjamau tū pa še zdaj tū. Te prežem, gda škem, pa na nikuga mi nej trbej čakati."

Nej se bola težko spravlati s konjami kak z ednim traktorom?

"Več dela djē s konjami. S traktorom če dolastanejo, tisti tam stoji edan mejsec, če trbej. Nejga z njim niše brige. Konji so nej tak. Pri konji nejga svetka pa nej nedele. Pa dūjn bola vōrvam konjom kak traktorom. Tū, gde mi mamō njive na brgej, s traktorom težko dela, ka nej gnako. Leko ka traktor bola brž zrudjē ali povlači, dapa s konji lepšo delo napravim. Gde traktor ojdī, tam vse dolapuklači, dapa konj nej.

K konjom zato razmeti tū trbej, nej? Ka mislite?

"Tau gvūšno. Tau ne- de tak, ka od ednoga dneva do drugoga se

človek v tau nutranavči. Več lejtrbej k tauma. Gda človek konja dē tjjpōjvat, tam tū ne dojde samo tisto, če pejnaze v žepki ma. Če stoj nejma volo se s konjom spravl- lati, te najbaukše če ranči ne konja. Dja biča na kaulaj nikdar nej-

foringo ne odim. Bola samo za svoj tau je dr- žim. Ranč je ne podka- vam. Zato, ka zveksoga samo po ledini odijo, na paut pa rejdko dem z njimi. Podkavanje je pa tū nej fal.

Zdaj smo tū z gauštje prišli. V takšo mejsta so

... ali črni.

mam, zato ka dja konja ne bijem. So takši, steri, če konj ne lada vleči ali stane, te ga z bičom mla- tijo. Tau nika ne vala, bola škaudi. Tisti konj še telko ne vlečē kak drugi, steroga ne mlatijo. Gnauksvejta smo skur vsakši den v Varaš šli s konji. Zdaj že ranč na

drva, gde bi z traktorom ranč vcuj nej prišo, tak je vlažna zemla. S konji pa zato pomalek vōzvo- zim," pravijo pa dejo znauva v gauštjo, odčec drva vozijo dumau. Leko vozijo, zato ka je ta zima gauštjo cejlak nanikoj djala.

K. Holec

OD SLOVENIJE...

Slovenija prva

Po raziskavi Evropske unije, v kateri so primerjali kupno moč prebivalstva na osnovi domačega bruto prihodka (15 držav iz vzhodne in srednje Evrope, 24 razvitih držav, vključno z evropsko petnajsterico), je Slovenija prva med srednje- in vzhodnoevropskimi državami, močno pa zaostaja za razvitimi kot so Luksemburg, ZDA in Švica. Statistiki so za osnovo določili Avstrijo in ji določili indeks 100. Pred njo so Luksemburg (indeks 148), ZDA (127) itd. Za Slovenijo (indeks 48) so Češka (44), Madžarska (31), na koncu leštvice pa je Moldavija (le 12 odstotkov kupne moči Avstrije).

Novi odseki avtocest

Po zagotovitvi Družbe za avtoceste (DARS) bo letos za promet v Sloveniji odprtih 56 kilometrov novih avtocest, od tega 21 kilometrov novih štiripasovnih cest (Šentilj-Pesnica in Selo-Sempeter) in 35 kilometrov dodatnih dveh pasov med Hočami in Arjo vasjo. Sicer pa je DARS oddal v gradnjo kar 131 kilometrov avtocest.

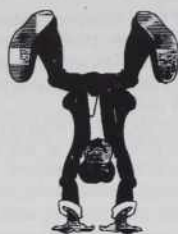
Haensch v Sloveniji

V Sloveniji se je mudil predsednik Evropskega parlamenta Klaus Haensch. Sestal se je z vsemi vodilnimi slovenskimi politiki, spregovoril pa je tudi poslancem slovenskega parlamenta. Največ besed je bilo namenjenih slovenskim prizadevanjem za podpis sporazuma o pridruženem članstvu v Evropski uniji.

Slovenija-Bolgarija

Bolgarski minister za industrijo Kliment Vučev in slovenski minister za ekonomske odnose in razvoj Janko Deželak sta v Ljubljani podpisala protokol o prvem zasedanju mešane komisije za gospodarsko sodelovanje med Slovenijo in Bolgarijo. To naj bi bil še en korak k nadaljnji krepitvi gospodarskega sodelovanja in povečanju blagovne menjave, ki znaša približno 35 milijonov dolarjev.

Jajjaa?!

Vej pa don nej?!

Nevarne divojke. V Afriki deklamam pa ženskam nej samo zato nevarno živeti, ka ji za 15 dolarov leko odajo za robe. Tam prej eške majo 90-300 gezaru takši robov. Pri nišarnaj plemenaj (törzsek) je prej jaj tisti ženski, stera divojke porodi. Té Afrika narge tak mislijo, ka je prej tau zato, ka je njina žena z drugim moškim - tö - spala. - Ge bi tau rad znau, ka te té čedni očevge znajo, štero dejte te zdaj njino, pa štero od drugoga moškoga.

Nevola zavolo spaudnji lač. Gvúšno vövdari cerkvena bojna zato, ka so ene katoličanske novine v Italiji takše reklame nutri v cajtunge djale, na šteraj so moške pa ženske spaudnji lače. Vörnrike, šteri šteje té novine, so se nej tak dugo zato gorprosili, ka je eno spoj malo dejtece nago reklamo delajo za minalerno vodo. - Teče mi voda vö s spaudnji lač...

Kambodža mára za máro. V Englandi, kak vejmo, so v velki nevoli zavolo betežni krav, štere naure gratajo (CJD), pa do je mogli več milijonov dojaklati. Zdjaj pa te so ene novine (vrag pa té novinare!) iz Kambodže tau pisale, ka naj Englandarge vse 11 milijonov krav k njim pripelajo. Pa te prej Englandarge dobro vöpridejo, pa uni v Kambodži tö. Uni tam v tom azjiskom rosagi prej ranč telko min (akn) majo. Zato pa drugo nikanej trbej narediti, liki té

naure krave tavö na paše zagnati, pa tiste eške bole naure akne tö vrag vzeme. - Dje, kulimajsa bi te v Kambodži nej falilo.

Indija Koromandija. V Indiji zato nemajo takšo mesarsko naturo. Uni, pravijo, ka so prej krave sveta živina (bogauvge), štere je trbej moliti. Zato pa uni premislavajo, ka bi betežnim kravam iz Anglije dali politični azil (mendeč). - Dje, Liše, Šejke pa Cifre iz Britanije, ge bi na vašom mesti zato bole v Indijo ušo, čem tau rejsan tö nej gé Indija Koromandija (Csodaorszag).

Pokapanje v univerzumi. V Meriki geste ena firma (cég) - Celestis -, štera se ške s tem spravlati, ka de pepöu tazažgani mrtvecov v vesolje (ür) vozila. Urne (žare) s pepelom do s satelitni vred lejtale v neskončnem zraki. Gda pa se približajo atmosferi od zemle, té pa se pepöu raztepé na milijone talov. Raz-

čati za tau de trbölo 4.800 merikanarski dolarov. - Pa ščíte se, ka prej že dosta lüdi stogi v redaj, kapa ka dugo ne pridete na red?!

Dragoča je relativna. Če mislite, ka je tau dosta penaz za tau, ka do naši ostanki po smrti po lufti lejtali, te si samo zbrodite na eto. Rovački general Blaškič, šteri se je sam zglaso na boroviji v Hagi, je prej kak največji predjen Rovatov v Bosni, dau dosta lüdi nedužno dojbujti. Un pa pravi, ka je en spoj nedužen. Za en den prej kak zgrablanec more plačati 4 gezera marikanarski dolarov (600 gezero forintov). Pa vejte, ka so me za te penaze vse dopistili? Ne smej iz zidine, k njemi niške ne smej priti, novinarge tö nej, pa ne smej telefonérati... - Za té male penaze je tau don urejdno, nej?

Fr.M.

VZGOJA O NARAVI IN UČENJE MATERNEGA JEZIKA

Ena izmed najpomembnejših izkušenj je obdobju otroštva je srečanje z naravo. O naravi obstaja veliko zgodb, pravljic in jo opevajo v pesmih. Obdobje otroštva je za te zgodbe, pravljice enkratno, zanimivo, očarljivo in nepopovljivo. Pomembno je, da jih ne pozabimo, se jih spomnimo tudi kot odrasli ljudje, starši ali vzgojitelji.

Pri vzgoji otroka v vrtcu književnost nima svojega določenega mesta, kadarkoli jo lahko vključimo in jo moramo vključiti v vzgojni program.

Če je zafran že odprl svoje cvetove, naj bo to vzrok za petje, če so se pojavile prve štoklje, lastovke, naj govori o tem pesem. Ali sta bezeg ali kostanj že zacvetela, ali listje akacije začenja

rumeneti? Snežinke letajo po zraku? Ponazorimo te pojave še z literarnimi besedili. Pesmi, pravljice in zgodbe nam lahko pomagajo pri jezikovni vzgoji otroka, ta vzgoja mora biti povezana z vzgojo narave.

Stari ljudje so svoje opazovanje, izkušnje ovekovečili v izrekih, pri-povedkah. Tudi vzgojiteljice lahko ogromno naredijo, da bi živeli stari običaji še naprej. Zato je potrebno poznavanje preteklosti. To je bilo v zadnjem času precej zanemarjeno. Otrok rad posluša uganke, zgodbe, izreke in se jih zelo hitro nauči.

Sprememba letnega časa je eden izmed največjih čudežev v naravi, kar je ohraneno tudi v literarnih besedilih. Drevesa, grmovje se spreminja v pravljicah, kot je

to mogoče samo v otrokovi domišljiji. Nepriljubljene živali pridejo bliže otrokovemu srcu, postanejo bolj sprejemljive zanje, če se z njimi srečajo v zgodbah. Človeške lastnosti "govorečih živali" v pravljicah ganejo otroka in ga hkrati spodbudijo k oponašanju. Oponašanje zvokov, glasov (onomatopoijs) pomaga otroku pri pravilnem tvorjenju glasov, pri odpravljanju začetnih govornih napak in otrok tega niti ne opazi.

Pomembno je, da otrok posluša jezikovno čisto pesem, pravljico. Včasih je težko najti pravo besedilo. Veliko literarnih besedil, pesmi, zgodb moramo poznati, da najdemo pravo, vsebinsko, jezikovno in oblikovno najbolj ustrezno za dano situacijo. Lite-

ramo delo mora ustrezati razvojni stopnji skupine in osebnosti vzgojiteljice. Če zanemarjate to zadnje, se lahko zgodi, da je rezultat vzgojnega načrta nekaj čisto drugega kot bi bilo pričakovati.

Zelo pomembno je, da vzgojiteljica nenehno zbira literarna dela, besedila. Dopoldne in popoldne naj ima vzgojiteljica svoj osebni "reper-toar", ponovitve besedila naj sliši otrok od vzgojiteljice, ki je le-to prvič povedala. Pri izbiri lahko pomagajo starši, stari starši, ki lahko tej zbirki prispevajo svoje pravljice, zgodbe.

Tako bo otrok lahko spoznaval krajevne značilnosti, variacije že obstoječih običajev.

Dr. Fejes Erzsébet

IZ MERITJE NAZAJ V SAKALOVCE

Najšli smo moža z ženauv v Sakalovcaj, steriva sta več lejt živala v Meritji - Petjina Elza 9 lejt, Dolenci Štejlina Pišta 39 lejt - pa sta si tak zbrodila, ka se navekoma nazaj skvar-tejrata v svojo malo rojstno ves. Tak mislim, ka se takšno narejdita zgodi v enoj porabskoj vesi.

Pišta, ga pa kak ste vi odišli v Meriko?

"Dja sam tistoga ipa išo, ga ji je največ šlau, 1956. leta. Bijo sam 22 lejt star. Eno leto sam bijo v Avstriji v lageri, po tistim sam leko išo v Meriko. Težko je bilau."

Kama ste šli v tistom velkom rosadji?

"Moja sestra, vuc pa tatica so že tam bili. žlato sam emo zavole. Oni so mi pomagali sprvoga. Tak en mejsac sam bijo pri sestri. Postalino pa kaj drugo potrebnoga so mi vtjup zdavali. Delo sam si zisko, telko tularov sam prišparo, ka sam si eno falo ižo vžejo."

Kak ste živali, gde ste delali potejm?

"Živo sam, kak smactje v bogatom varaši. Delo je nej tak fejs bilau, dapa dja sam nika furt zisko. Dosta sam delo pa graubo šparo. Srečo sam emo, ka ma je en privatnik goravzejo za šoferja, s kamionom sam vozo pir. Nota sam zopojdo cejlo Meriko pa Kanado. Na, te sam se oženo. Prva žena mi je tō iz Sakalauvec bila. Dva deteta sva mela, dapa nej sva dobro vōprišla pa sva se razpitala. Petnajst lejt sam živo sam. 1984. leta sam prišo oprvin domau na gledanja, po tistim pa že večkrat. Tak sam srečo drugo ženo, Elzo. Ona je bila devica (vdova). Mūva sva se poznala že od maloga mau, vtjuper sva ojdla v šaulo. Ona je tū sama bila pa sva tak vtjup prišla. Šanjalivo sam go, ka je ona tū doma spoj dosta delala. Pravo sam ji, aj pride tavō v Meriko na gledanja. 1987. leta je rejsan prišla pa sva se te tak odlaučila, ka se oženiva. Tak je te ona tū tam ostanila z menov."

Kak sta se odlaučila, ka dōjn nazaj prideta?

"Mūva sva tau namenjeno mela, ka gda mo dja v penzijo, te domau prideva. Istina, ka eštje ne dobim pravo penzijo, tau samo tisti dobi, steri je že 65 lejt star. Dja sam tri lejta prvin tak njau delo, zatau so mi posaba dolavleki s plače, tak leko dočas dobim ejkstra penzijo."

Nej Vam je špajсно za telko lejt tū doma?

"Nej. Mūva tū tō vse mava, ka nama trbej. Nauvi ram smo dali zozidati. Tam v Meritji je že naslednja tū slabo šlau v službi. 37 lejt sam delo na enoj mesti pa so ranč tak delali z menov, kak če bi nauvi delavec bijo. Starejšo lūstvo že nejma poštanjé. Samo mladino štejejo meti. Dja sam se k tauma nej mogo vcujvzeči."

Ze se dugo pogučavamo pa skaus slovenstji. Dar-dar povejte kaj engleštji. Ali se rejsan ne da pozabiti materno rejč?

"Gda sam najprvim domau prišo, spoj težko mi

je šlau. Razmo sam vse, litji dzejek se mi je težko vrtijo. Parkrat sam domau

tke držijo, Den zahvalnosti, vūzem pa božič. Na, božič malo ovak držijo. Po veltji bautaj že dva-tri mejsaca prvin postavijo krispane. Miklauži mlajšom delijo cutjer. Tak spravijo več tjupcov po bautaj. Dugo svetijo te svetek."

Elza, ali ste težko tūj njali daum pa drzino, gda ste se napautili v Meriko?

"Dja sam išla samo na gledanja k sestrej za tri mejsace. Mlajši so ma taspravjali, fejs so djaukali. Telko sam njim prajla, če ne pridem nazaj, aj tak vzmajo, ka sam mrla. Gda sam že gvūšna bila, ka tam ostanem, te sam njim pisala pismo, aj ne baudejo čemerni, dapa ne pridem domau. Gda sam za devet lejt nazaj prišla, so ma od radosti z veltjim djojom sprejeli."

Kak se je vam vidlo v tistom velkom rosadji?

"Mena se je fejs vidlo. Dobro sam leko živala. Mauž me je delat nej pūsto. Moža sestra se je skrak držala, z njauv sve spoj dobro vōpriše. Lejpo pa dobro je bilau."

Dja sam doma dosta delala. 21 lejt sam odla delat v kosno fabriko. Mauž mi je mladi mrau. On je tū v kosnoj fabritji delo. Igro je v Makoš bandi. Sprvajo je plesalce."

Gda sam devica gratala, cejlo delo je na mena ostalo. Grūnt sam delala, živino sam mejla, delat sam ojdla. Mordjana sam bila. Težko življenje sam mejla. S prvi možaum sva mejla pet mlajšov. Najstarejša je Eržika, ona je tū v Sakalauvca, tri deteta mauž, mauž ji je tō mrau. Pityu je tō v Sakalauvca s svojov drzinov. Laci se je v Trauše oženo, dva deteta ma. Joži je doma pri sestrej, težko gunci pa se nej oženo. Eva je pa tū doma, tū ma dva deteta, stari raum sam njim prejkda. Dobre mlajše mam. Rada sam, ka sam pa leko z njimi."

Klara Fodor

... DO MADŽARSKE

Prireditve

-Gledališka skupina Nindrik indrik je začela s svojimi nastopi po Porabju in Prekmurju. Tako so 14. aprila nastopili v Sakalovcih in na Dolnjem Seniku.

Slovenska ves in Števanovci bosta na vrsti 21. aprila. 12. maja si bodo ogledali veseloigro v Monostu. Gostovanje v Prekmurju bodo začeli 20. aprila v Gornjih Petrovcih. Organizatorji se dogovarjajo tudi z Gradom, Kuzmo in Mursko Soboto.

-19. aprila bodo v organizaciji Zveze Slovencev in ZKO-ja iz Murske Sobotke predstavili knjigo Valerije Perger Tudi to je slovensko Porabje. Predstavitve se bo začela ob 19. uri v soboškem gradu.

Peter Vencelj v Porabju

19. aprila bo državni sekretar za Slovence po svetu g. Peter Vencelj obiskal Porabje. Na Zvezi Slovencev se bodo med drugim pogovarjali o najnovejših načrtih Zveze ter o pripravah na sejo slovensko-madžarske manjšinske mešane komisije, ki bo predvidoma v sredini maja v Budimpešti.

Manj prijav na univerze in visoke šole

Letos se je za redni študij na univerzah in visokih šolah prijavilo 79 tisoč dijakov, skupaj s tistimi, ki želijo študirati ob delu, je njihovo število 102 tisoč, kar je za 9 odstotkov manj kot lani. Letos ni nobenih omejitev pri tem, kdo koliko prijavnic pošlje in na kakšne fakultete. Tako se je lahko zgodilo, da je neki dijak odposlal svoje prijavnice na 14 različnih fakultet.

Mali posestniki zgubljajo na popularnosti.

Zloglasni govor predsednika Stranke malih posestnikov na predvečer madžarskega državnega praznika je učinkoval kot bumerang. Stranka, ki je do zdaj vodila, je zgubila 17 odstotkov na popularnosti in so jo tako prehiteli socialisti.

KUSTI ŠTRIKAŠ (1)

"Sveti Baug, Števan! Ka ste že pá naprajli? Nej bi malo leko bola skrb meli?" Letos pred božičom se etak čemerila stara ženska nad sausadom, šteri - sto vej - če je od nje eške starejši ali pa malo mlajši. Lujza so že bola skrajek k osmim križom kak sedmim. Njina zgodovina je duga. Gnesden samo tak pozna nji vsaki, ka so prej oni stara poštarca. Dugo, dolgo lejt so vodili pošto v vesi. Njina držina je gnauksvejta bogata bila. Etak pa je pri liko mejla deco vónavčiti. Lujza je v držini bila vódebrana za tau, ka bi po šaulaj prejkvzela pošto, štera je pred bojnov njina bila.

Kak je pa že tau šega bila, edna poštarca se strašno žmetno oženi. Sploj pa te, če svojo delo v ednoj vesi ma, gde je malo ali ranč nega takšoga moškoga, šteri bi se šiko k njej, pa šteri bi bio za tau, ka bi pri ženi austu v takšoj službi, kak je ona mejla. Etak je pa Lujza ostala stara dekla ranč tak, kak tistoga reda dosta pa dosta mladi dekeo, stero so se vzele za poštarke gospe.

Lujzo so sploj poštuvali ljudje. Po bojna so bila sploj žmetna lejta. Lústvo je največkrat k njej letelo, če je melo kakše težave, če je trbelo kakše papire vóspunjavati, če je potrejbno bilau tau ali tisto prštetu pa razmeti.

Mali Franci - Števana sin - kak poštarški sausad je sploj za veliko držo teticu. Večkrat so ga poslali na pošto, on je napona z veseljem leto ta. Pošta se je njema strašno vidla. Tam je vido vsefale pake, na drugo kraja okna so pa sejdlu tetica Lujza. Meli so čisto, lejpo pisarno, stero je on samo skauz mala okna vido. Tetica Lujza so paulag okna sejdlu, na staula so meli telefon, za plečami pa nikšo čudno tablo, gde so vsefale lúknje bile, pa če je telefon cingo, tetica so v tiste lúknje nikše draute not tiskali pa gučali. No, tau je nika posebno bilau malomi Francini. Največki "svetek" je pa te bio, če so tetica Lujza etak prajli:

"Francek, boj tak dober, staupi not k meni pa mi vóznosi pake, štere sam že zvagala." Te je Francek staupo not v teticino pisarno, štera je v zimi tak topla pa fajnska bila, ka od toga lepšoga si je nej mogo želeti. Z veseljem je noso pake tavó, pa gda je dokončau, te so ma teta vsigdar nika dali. Ali malo čokolado ali pa kakše lejpe pisane štempline, ali kakše prazne papire.

Francek se je furt tak spominjo na teticu Lujzo, ka so sploj lepau bili oblečeni. Najbole so se ma pa te vidli, gda se je zima preblížavala. Lujza teta so te vsigdar nase djali eden lejpi kusti štrikaš, šteri je njim od šinjaka do kolen sego pa nji segrejvo. Lejpo farbo je emo té štrikaš. Na šinjaki je bio sivi, na prsaj pa kockasti s sivov pa belov farbov. Lujza teta so s tejm štrikašom strašno gospočko vógle-dali.

Lejta so odletejle, Francek je velki grato, Lujza teta je pa vse bola stara postala. Francek je gorzaso. Njegli oča, Števan pa mati Ana sta samo njega mela. Kakoli so bili po bojna žmetni cajti, Franceka so stariše dali vónavčiti. Po srednji šauli - stero je odlično zgotaúvo - so tak mislili, da telko dojdá. Liki sausadna teta Lujza so pa tak prajli, ka Franceka nej slobaúdo tak njati. On je za več mogoči. Tista lejta, če je stoj za tau bio, je emo pri liko naprej staučiti. Etak je Francek prišo na univerzo. Za pet lejt je postano diplomirani človek, visiko vónavčen človek. Stariše so strašno radi bili pa so sploj ponosni bili na njega. Tau so pa zatok nigdar nej pozabili, da tau tetrici Lujzi leko zavalijo, štera je njim dobre tanače dala. Etak so eške tadala ostali sploj dobri sausadije. Pomagali so njej, gde so mogoči bili. Samo ka je teta tau nej tak njala. Ona - te že kak penzionistka - je tū vsigdar z njim poiskala držino, sploj pa na kakše svetke.

Francek je v ednom velkom varaši daúbo službo. Doma so tak mislili, da je njema dobro, da je za-

dovoljen. Na rejdku je prišo domau, stariše so ga meli za gospaúda. Teta Lujza so sploj radi bili zatok, ka gda je prišo domau, je nigdar na nji nej pozabo. Vsigdar je malo prišo k njim pa sta si malo pogučavala.

Francina stariše so po žmetni lejta k sebi prišli. Doma na zemli so delali, vse so meli pa so zado-volni bili. Nej pa tak Francek v tistom velkom varaši. Več ji bilau, stero so tak čutili, da so oni samo sluge, da je ne plačajo pošteno, da bi najbaukše bilau vse tū njati. Franceka je srce bolelo, on je zatok nej takši nezadovoljen bio, zatok nej, ka je nigdar nej v bogastvi gorzaso. Pa itak. Nagučali so ga sodelavci, kolegi. Etak so pa eden lejpi den po uradnoj poti odšli v Nemčijo pa so nej prišli domau. Pisalo se je 1965. leto.

Franci je v Nemčiji je brz dobro delo daúbo. Dapa sam nej znau, zakoj se ma je nej vidlo v Nemčiji. Njega pamet je napona v Meriki ojdla. Kolegi so tau nej napameti meli. Etak je pa dosta nej gučo od svojga mišlenja, samo je vsaki den bola isko priliko, da bi leko v Meriko odišo. V Nemčiji je v ednoj fabriki delo, gde delajo šifte. Spozno je vsefale šifte, emo je razmenje za tau. Pa itak. Začno se je včiti engleski in je vsaki den - v mišlenji - bole skrajek bio k Meriki.

Sam ne vej, če ma je Baug pomogo ali kak se je tau zgodilo, gnauk je samo priliko daúbo za tau, ka leko službeno potúje v Meriko. Nigdar več je nej nazaj prišo v Nemčijo.

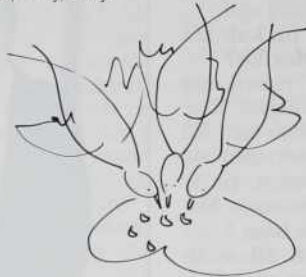
Sploj daleč je odišo, poleg Alaske si je na morji na šifti najšo službo. Svoj cejli žitek je na morji preživo. Emo je ram tū, liki tam je na leto štiri ali petkrat bio po par dni. Kak se je tak tepo po svejta, je vse menja vedo od starišov. Vsakšo drugo leto če njim je piso edno pismo. Nej se taužo, samo njim je piso, ka ma dobro de, liki daleč je, pa nikšoga cajta nejma. Dostokrat njim je pejnaze tū

NAŠE PESMI

IGRALA JE SAKALAUSKA BANDA

/:Igrala je sakalauska banda:/ 3x
Ajnc, cvaj, draj.

/:Plesala je sinička devojka:/ 3x
Ajnc, cvaj, draj.

/:Jaz te pitam, s kem golaube raniš:/ 3x
Ajnc, cvaj, draj.

/:Srce rejžam, s tem golaube ranim:/ 3x
Ajnc, cvaj, draj.

/:Jaz te pitam, s kem golaube napajaš:/ 3x
Ajnc, cvaj, draj.

/:Skuze točim, s tem golaube napajam:/ 3x
Ajnc, cvaj, draj.

(Slovenska ves)
-mkm-

poslo. Pisma, stera so ma stariše pisali, je bilau, ka je samo za edno ali pau drugo leto prešto, zatok ka je nigdar nej na tistom atreži bio, gde je emo ram.

1986 se je pisalo, gda je etak v Meriki pa na kontinent staupo. Pisma so ga čakale, med njimi edno žalostno. Mati so ma mrlu, tomi je že skurok pau leta.

Te oprvin je tak čúto, da je njegvo življenje strašno. Tak si je mislo, da je on nej dober sin svojim starišov. Vkuþ ga je strgalo tau mišljenje. Dobro je vedo, da tau več nigdar nede mogo not-prnesti, da nigdar nede mogo več svojoj dobroj materi zavaliti trúde, njeno lúbezen. Njegli oča ma je napameti odo. Ka de pa zdaj sam? Samo zdaj se je prebúdo, pa notspoznau, da so njegli stariše stari gratali tak, ka so ga cejli žitek čakali domau.

Žmetno so tekli njegvi dnevi doma, gda je prišo

ukaz, znauvič more na maurje, titi po svejta. Do teygamaú je brez brige odo, vsigdar je tak mislo, ka so doma v reda. Tau, ka so ma pisali, ka ga čakajo, je nigdar nej globko prebrodo. Znauvič prešte očino pismo. Na litaraj se vidi, da je očina roka več nej gvúšna, trpeče.

Po šifti ga je delo za-držalo, dosta cajta je nej emo za mišljenje. Pa itak. Več je nej te človek bio kak pred tejn. Dostokrat se je vcuj spravo, ka de piso pismo, pa se ma je nikak nej priškalo. že več kak 20 lejt je jezic tū nej núčo, že ma je na žmetno spadnilo slovenski pisati. Tau je pa sam sebi obečo, da de isko priliko za tau, ka de domau očo gledat. Žmetno je vkuþ spravo pismo na šifti. Samo za pau leta go je leko na pošto dau.

I. Barber
(se nadaljuje)

KA JE TAU?

Kak se zove

na Gorenjon Siniki.....
na Dolenjon Siniki.....
v Ritkarovci.....
na Verici.....
v Števanovci.....
v Andovci.....
v Slovenskoj vesi.....
v Sakalauvci.....
Kak so nūcali.....

Rešitev iz številke 6/1996

klánfa, skoba - je bila na prednji nogi krave med pašo, da ne bi zbežala tehénbéklyó - legeltetésnél a tehén egyik melső lábára tették, hogy el ne szaladjon
Tak se zove: na Gorenjon Siniki klánta
Tak so nūcali: kravi so na prejdno taco gordejvali, gda so go pasli, ka nej mogla odleteti.

Majda Koren

MICI SE ŠMINKA

Za vrati v naši ko-palnici je omarica. V njej so spravljene mamine reči.

Danes se Mici šminka. Kako se ji zasvetijo oči, ko odpre omarico in zagleda toliko posodic in šmink in barv in krem!

Najprej ustnice. Danes naj bodo oranžne!

Lica. Letos so modre modra lička, naj bodo modra!

Veke. Hmm, kakšne bi želela? Črne, da, črne kot noč!

Dlaka? Ha, zares! Zakaj bi morala biti dlaka vedno samo rožnata? Naj bo zelena.

"Juhuuu!" Zakriči Mici, vzame največji čopič iz omarice, izprazni pol tube barve za lase in si z njo pobarva dlako. Ampak dlaka sploh ne postane zelena, temveč rumena. Saj veste, ne, Mici še ne zna brati in je pač vzela rumeno barvo.

Mici si je zelo všeč v novi podobi. Manjka samo še parfum. Mici si z njim pošteno navlaži dlako.

Odprem vrata stano- vanja... Pošastno diši. Hočem reči, da preveč diši. Zgrabim Mici in jo nesem pod tuš.

Kaj drugega mi res ne preostane.

Ljudska

ZEBLJEVA JUHA

Vojak se je vračal z vojske domov. Ker je bil truden in lačen, je potrkal na vrata majhne hiše. Odprla mu je stara ženica.

"Imaš kaj jesti, kmetica?" jo je vprašal.

Stara ženica mu je odgovorila: "Ljubi vojak, včeraj sem zadnjič jedla. Ničesar nimam."

V tistem hipu je vojak zagledal pod klopjo žebelj. "V vojski sem se naučil delati žebljevo juho," je rekel. Kmetica je začudeno odgovorila: "Iz žeblja? Česa takega še nisem slišala."

"Takoj ti bom pokazal, kako se to naredi. Daj mi lonec!"

Kmetica mu je prinesla lonec. Vojak je umil žebelj in ga položil v lonec. Napolnil ga je z vodo in ga postavil na štedilnik. Čez nekaj časa je vzel žlico in pokusil vodo.

"Juha bo kmalu nared," je rekel. "Samo škoda, da nimaš soli."

"Soli imam dovolj, samo vzemi!" je rekla kmetica. Vojak je juho solil in spet pokusil.

"Še boljša bi bila, če bi dal v vodo rezance," je rekel.

Kmetica je prinesla iz shrambe rezance in rekla: "Vzemi!"

Od časa do časa je vojak premešal vrelo vodo. Starka ga je radovedno opazovala. Ko je juho spet pokusil, jo je pohvalil: "Še malo masti, mesa in zelenjave in juha bo še boljša."

Tudi mast, zelenjavo in meso je imela kmetica v shrambi. Vojak je dal vse to v juho.

"Sedaj lahko jeva. Dober tek!"

Basen

OPICA IN SIR

Dve mački sta šli na sprehod in našli kos sira. Obe sta ga hoteli imeti in se nista mogli pogoditi. Prosili sta opico za svet, a ta jima je rekla: "Nič lažjega kot to. Sir razdelim na dva enaka dela in vsaka dobi polovico."

Mački sta nasvet sprejeli. Opica je vzela tehtnico, razdelila sir in tehtala. "Tale," je rekla in pokazala na večji kos, "je težji." Vzela ga je in ga odgriznila. Ko pa ga je spet položila na tehtnico, je bil lažji od drugega. Ždaj je vzela težjega in ga odgriznila. To je večkrat ponovila, da je navsezadnje pojedla ves sir. Mačkama pa ni ostalo nič.

OBISKAL NAS JE "ZAJČEK"!

Bilo je na veliki teden. Vreme je bilo slabo, deževalo je.

Nekega dne pred poldnevom smo slišali, da nekdo trka na vrata. Vstopil je "zajček" z veliko torbo, polno daril. Poslali so ga iz Zveze Slovencev iz Monoštra. Otroci so začudeno gledali in spraševali: "Kdo je to? Kaj hoče? Kaj je prinesel?"

Ko so videli, kaj so dobili, so zakričali: "To je moje, to je moje...!"

Kot varuška dolnjeseeniškega vrtca bi se v imenu otrok rada zahvalila za ta obisk in lepe igravke, s katerimi se naši malčki radi igrajo.

Lep pozdrav: Marija Čato

* * *

URA SLOVENSKEGA JEZIKA

Pri uri slovenskega jezika je vedno lepo. V tretjem razredu nas je pet, ker odidejo nekateri učenci k uri nemškega jezika. Slovenski jezik imamo na urniku štirikrat na teden. Naša učiteljica je prijazna. Ko pride v razred, jo pozdravimo. Najprej se pogovarjamo. Nato ji pokažemo domače naloge. Če so dobre in lepo napisane, nas pohvali. Večkrat beremo iz Cicibana. Radi imamo pravljice, uganke in križanke. Skoraj vsako uro tudi pojemo. Radi imamo ljudske pesmi.

Klaudia Lazar
3.r. OŠ G. Senik

* * *

ALI STE VEDELI?

Minula zima je bila zelo dolga in precej huda. Mlade generacije še niso doživele tako hudega mraza in tako velikega snega. Ljudje smo samo posedali pri pečeh in radiatorjih pa gledali skozi okna. Po nepotrebnem nismo šli ven. Niti na misel nam ni prišlo, da so ljudje nekoč v takem hudem mrazu delali zunaj.

To so bili ljudje, ki so lomili led. Najbolj hrabri in močni možje so se zbrali v skupine in dobesečno šli na led, ki se je "zredil" na Rabi. Ena skupina se je s sekirami podala na debel led in ga sekala v kvadraste oblike. Leteči koščki ledu so jih opraskali po obrazih, nekateri so padli v ledenomrzlo vodo. Druga skupina je led vlačila na nabrežje reke in nakladala na konjske vozove ali sani. Led so zvozili v podzemeljske kleti. Tam so ga razbili v majhne koščke in polili z vodo. Tako je nastala debela past ledu. Delo so nadaljevali do takrat, dokler se klet ni napolnila. Na koncu je izgledalo tako, kot velikanska ledena kocka.

Zakaj so delali to? Moramo vedeti, da takrat še ni bilo hladilnikov, hladilnih skrinj. Če je gostilničar v vročem poletju hotel postreči s hladnim vinom in pivom, je moral imeti led. Ravno tako mesar, ki je mislil v poletju prodajati sveže meso.

Nekateri izmed teh "ledolomilcev" še živijo. Vedo povedati, da je to delo bilo res težko in nevarno. Led je spozlek, mrzel in težek, zato je bilo veliko poškodb.

Jože Nemet

**Zveza Slovencev na
Madžarskem
Gledališka družina**

NINDRIK INDRIK

Feri Lainšček

**DVA FALATA PA
PAU**

**(Kak sta mauž pa žena fotiva
mela;**

**Kak se štirdje leko štirikrat
sparajo)**

* * *

Špilali do:

**-21. apriliša v pau 11-oj vōri
v števanovskom kulturnom
daumi**

**-21. apriliša v 3-oj vōri v
kulturnom daumi v
Slovenskoj vesi**

**-12. majuša v 5-oj vōri v
gledališki dvorani v Varaša**

**Dvaujo delo si
zamerka**

Roland, našoga staroga doktora sin, etognauk etak pravi svojimi oči: "Dragi moj oča! Ka naj napravim, da bi ge tū tak dugo leko doktor biu kak ti?"

Oča pa: "Dragi moj sin! Zdaj, gda si postano ti tū doktor, zamerka si dvaujo delo. Betežnomi človeki recept spiši tak, naj ga on ne zna pršteti. Račun pa ma tak daj v roke, naj se da dobro pršteti pa videti."

Zvūn reda

Etognauk je eden mladi človek zvūn reda not ūšo k doktora. Vse je krvavi bio, s plečaj me je pa vōstau eden naučij. Z slejdnjimi močami se je not prtepo, gda edna starejša ženska etak pravi: "Strašno, ka gnesden vse vōnanajdejo lūdje, samo aj njim nej trbej čakati pri doktorji."

Rano pa kesnau

Ednoga doktora prednji od toga spitavajo, zakoj v

**NIKA ZA
SMEJ**

njegvoj vesi tak dosta decé geste, ka je šaula napona puna mlajšov, če pa indrik samo tū pa tam geste kakšno dejte.

Doktor pa etak pravi: "Tau je tak, ka ta ves, gde ge službo mam, je pauleg železnice. Sploj rano, v pau petoj vōri skauz vesi roboča eden cug, steri prebūdi vsakšoga v vesi. Na, etakšoga reda je gorstaniti eške rano, znauvič zaspali je pa že kesnau."

Namé ne mauti

Etognauk je naš Robi k zobari ūšo, strašno ga je bolo eden zaub. Gda na red pride, etak se moli doktorji: "Poštjeni doktor, lepau vas prosim, dajte mi nikšo vrastvo, strašno me boli zaub."

Zobar pa: "Na, človek tau nede samo tak. Sedite si not v stolec pa poglednam te boleči zaub."

Robi pa: "Tau je pa sploj nej potrejbno. Nika nete vidli, cejli obraz mam otečanoga."

Doktor: "Tau name ne mauti."

Robi pa: "Tau vam ge dam valati. Name bi tū nej

mautilo, če bi vaš obraz bio otečani."

Hip-hip...

Naš Ivan v varaša žive. Tak v paunauči je ūšo k patejki, tam kloncka na okni pa cinga. Sila je bila. Hiperol vrastvo ma je trbelo. Kak tam cinga pa kloncka, malo okno se opre pa eden sploj sneni človek pita, ka je potrejbno. Naš Ivan je žau sploj djaklau pa etak začna: "Hip... hip..."

"Hura," pravi tisti tam znautra, pa malo oknico not včesne.

I. Barber

PORABJE

**ČASOPIS ZVEZE
SLOVENCEV NA
MADŽARSKEM**

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov uredništva: H-9970
Monošter, Deak Ferenc ut 17.,
p.p. 77, tel.: 94/380-767

Tisk:
SOLIDARNOST
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija
Po mnenju Ministrstva za kulturo
št. 415-715/93 mb z dne
3.11.1993, se časopis
PORABJE uvršča med
proizvode, od katerih se plačuje
davek od prometa proizvodov po
13.točki tarife 3. zakona o
prometnem davku (Ur. list RS,
št. 4/92)
ISSN 12187062.

Časopis izhaja z denarno
pomočjo Javnega sklada za
narodne in etnične manjšine.